

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - - - \$6.00
Za pol leta - - - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHELSEA 2878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1933, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 283. — ŠTEV. 283.

NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 3, 1930. — SREDA, 3. DECEMBRA 1930

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 2878

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII

HOOVER JE PREDLOŽIL KONGRESU SVOJE POROČILO

HOOVER ZAHTEVA VELIKE VSOTE ZA JAVNA DELA, HOTEĆ S TEM ODPRAVITI NEZAPOSLENOST

V svoji poslanci je skušal nekoliko otepšati obupen položaj, ki je zavladal v Združenih državah. Kongres naj takoj dovoli za javna dela stopetdeset milijonov dolarjev. — Predsednik se strinjo z Reedom glede omejitve priseljevanja.

WASHINGTON, D. C., 2. decembra. — Predsednik Hoover je poslal kongresu poslanico, v kateri skuša nekoliko otepšati slabe čase, ki so zavladali v deželi. Poslanica izraža tudi upanje, da bo v Združenih državah kmalu nastala velika prospireta.

Navedel je statistiko, s katero je skušal dokazati, da ni vse tako črno kot se splošno domneva.

Tako so naprimer veletrgovine prodale le za sedem dvestotkov manj blaga kot so ga leta 1928, proizvodnja tovarn se je pa zmanjšalo "samo" za dvajset procentov.

Od kongresa je zahteval, naj čimprej dovoli stotisoč do stopetdeset tisoč dolarjev za javna dela, češ, da je to edin pripomoček za odpravo nezaposlenosti.

Denar naj bi bil izročen posebnemu kabinetnemu odboru, ki bo določil, v kakšno svrho naj se ga uporabi.

Vodilni demokratje so takoj označili to zahtevo kot nekaj smešnega.

Senator Garner je naprimer rekel: — Mi vemo boljše kot pa predsednik, kako naj bi se uporabil ta denar.

Ta vsota ni vključena v proračun za bodoče leto, in ker je že v tem letu osemdeset milijonov dolarjev primanjkljaja, obstaja možnost, da bo narašel primanjkljaj do konca fiskalnega leta na dvesto trideset milijonov dolarjev.

Senator Harrison je rekel, da se je skušal Hoover izogniti resnici s tem, ker ni naprtil glavne krivide za sedanje slabe čase novim tarifnim določbam, katere so uveljavili republikanci.

Hoover se povsem strinja s senatorjem Reedom, ki je pred kratkim zahteval, naj se za dve leti prepove sploh vsako priseljevanje, da ne bodo mogli inozemci konkuričati s tukajšnjimi delavci.

Senator Thomas pravi, da Hoover zelo podcenjuje število brezposelnih. Po vladnih statistikah je v Združenih državah dva in pol milijona ljudi nezaposlenih, katerim je treba prijeti še en milijon onih, ki so začasno brez dela.

Po zatrdirilu senatorja Thomasa je v Združenih državah najmanj osem milijonov ljudi brez dela.

Senator Brookhardt je predložil program za gradnjo novih deželnih cest. V to svrhu naj bi se potrošilo tisoč milijonov dolarjev.

VDOVE IMAJO ČUDNO MOČ

PET MESECEV JE

ŽIVEL V OMARI

53-letni policist Walter E. Sharland je pred dvemi leti ustrelil vovo Mrs. Christine Quinlan nato pa strel Oliver B. Garrett, bivši član hotel usmrtili še samega sebe. Za govorjati se je moral zaradi umora po drugem redu pa je bil oproščen. Par mesecev zatem je bil sprejet nazaj v policijsko službo in kmalu nato penzioniran. Izza onega časa se je preživil s prodajanjem časopisov.

Včeraj se je pa zopet oženil in si cer z vdovo Mrs. May E. Ovelander.

Pred petimi meseci bi se imel vrati proti njemu proces zastran izsledovanja. Na predvečer obravnave ga je zmanjkal. Sinoči se je pa pripeljal s svojim odvetnikom pred sodniško poslopje.

Sodniku je povedal, da se je pet mesecev skrival v stanovanju svoje žene v Franklin, Mass. Večino tega časa je preživel v veliki omari.

W. MITCHELL PROSLAVLJA PROHIBICIJO

Generalni pravnik o pozarja z zadovoljstvom na izvedenje prohibicije. — Ureditev vojnih zahtev večinoma končana.

WASHINGTON, D. C., 2. dec. — V letnem poročilu, ki je bilo danes objavljeno, se je pečal zvezni generalni pravnik, William D. Mitchell na dolgo in široko s prohibicijo.

Z vdnim zadovoljstvom je poročal, da so sodišča v 27,709 slučajih načrti zaporno kazneni kršilec prohibicijske postave. To je 5107 slučajev več kot preteklem letu.

Z enakim dovtipom je izjavil generalni prohibicijski tajnik, da so bili kazni v tem slučaju hujše kot v preteklem letu.

Glede zavlačevanja justice je rekel generalni pravnik:

— Ta problem še vedno ni rešen.

— Vec sodnikov je treba, da se prepreči prepričanje v zveznih kazniličnic. Ustanoviti je treba več zveznih farm, kjer bodo kaznjenci delali.

V svojem letnem poročilu se je dotaknil M. Mitchell tudi nemških vojnih zahtev. Glede njih je rekel:

— V priteku leta je bilo 29 takih zahtev. Tekom leta se je pojavilo 208 nadaljnih. Predsednik jih je 15 odobril, 14 jih je bilo unaknjenih ali drugače rešenih. Vsled tega je ostalo še 30 zahtev, ki niso bile še rešene.

Denar oziroma lastnino v vrednosti skorô \$18,000,000 se je vrnilo. Tekom leta je dobil upravitelj tuje lastnine pravico, da vrne lastnino tujim lastnikom.

Balbo, Bono in Vecchi se neprepari pripravijo, kdo izmed njih bo nasledil Mussolini. Vsi pravijo, da so upravičeni do nasledstva, ker so vsi enako prispevali k uspehu fašizma.

Ker se noč Mussolini nobenemu izmed te trojice zameriti, je izbral povsem drugega moža za svojega naslednika, namesto Constanza Ciana.

Tekom vojne je bil Ciano zelo aktivni častnik laške mornarice. Pod njegovim poveljstvom so bile baje potopljene avstrijske križarke Wien, Sant Stephen in Tegethoff.

Njegovemu edinemu sinu, Galeazzo Cianu, je dal Mussolini za zmago svojo najljubšo hčer Eddo. Zdaj je Galeazzo italijanski konzul v Šanghaju.

ZELEZNISKE DRUZBE OD-SLOVILE ČETRT MILIJONA DELAVCEV

WASHINGTON D. C., 2. dec. — Iz poročila meddržavnne trgovinske komisije za september je razvidno, da je bilo pri 161 železniskih družbah zaposlenih mesecev septembra 267,910 manj delavcev kot jih je bilo mesecev septembra prejšnjega leta.

ZA REVIZIJO VERSAILLSKE MIROVNE POGODE

BAZEL, Švica, 2. decembra. — Tukajšnje časopis je objavilo poročilo iz Budimpešte, da je ministrski predsednik grof Bethlen objavil, da bodo Madžarska, Albanija, Turčija in Bolgarska zahtevalo revizijo Versailleske mirovne pogode.

AVSTRIJA BREZ VLADE

DUNAJ, Avstrija, 2. decembra. — Zveznemu predsedniku Miklásu dosedaj še ni posrečilo dobiti vladu za Avstrijo. Dr. Ottomu Enderju je narodil, naj sestavi nov kabinet, toda vas njegova prizadevanja so bila brezuspešna.

Sodniku je povedal, da se je pet mesecev skrival v stanovanju svoje žene v Franklin, Mass. Večino tega časa je preživel v veliki omari.

MUSSOLINI JE ŽE IZBRAL NASLEDNIKA

Grof Ciano bo postal zaenkrat namestnik ministra obrambe, — Najrazličnejši načini sabotaže.

MOSCWA, Rusija, 2. decembra. — Eden ruskih inženirjev, ki so obtoženi velizidje, je zastopal v današnji razpravi propričanje, da ne bo Sovjetska Rusija še tako kmalu preklicila Združene države.

Otoženec je bil 67-letni Aleksander Fedotov, katerega je vprašal državni pravnik Krilenko, če misli, da se bo posrečilo Rusiji nadziriti Ameriko.

Jaz sem seveda kriv, — je odvrnil star inženir, — vendar pa ne morem reči drugega, kot da ne vrumem, da bi Rusija v bližnji bodočnosti nadzirila Ameriko.

Neka nadaljnja priča je izpovedala, da so zarotniki izrančarili ameriške tekstilne stroje ter jih namenili z angleškimi stroji slabšega tipa.

To izpoved je podal Alkesij Kirpoten, izveden glede tekstilnih strojev, ki je podpiral Fedotova v sabotažnem delu.

Fedotov je povzročil precej presenečenja v sodni dvorani, ko je izjavil, da so uganjali sabotaži v tekstilnih napravah v Ivanovu, katere so predstavljali obiskovcem tujcem kot užorne naprave.

Inženirji so pritali v križnem zasiljanju, da je obstajala njihova sabotaža pogosto v tem, da so delali napadne načrte, da so dajali njenim uradnikom sovjetrov napačne certifikate in da so skušali kar največ zmatiti stvari. Koliko je bil uspešen ta načrt, ni mogeo reči, a razkrili so več slučajev, v katerih so se izjavili načrti inženirjev.

Carnocki, ki je imel dosti opravaka s transportacijo v Moskvi, je poročal izjavljajujočem o sabotažnem delu.

Vem iz pogovorov z izvedencem, da so hoteli graditi pretežke stroje ter povzročiti velikanske stroške, — je izpovedal otoženec.

Iz sličnih razlogov so skušali uvesti inženirji sistem avtomatične zavore.

PSE KRADEJO IN JIH PRODAJAO

Društvo za zaščito živali poroča, da je v New Yorku ganga, koje članji kradejo dragocene pse. Ukradeni psi najprej prebarvajo, ostrježi ali mu drugače izpremeni zunanjost. Nato ga skušajo prodati.

MORROW ODPOTOVAL
V WASHINGTON

ENGLEWOOD, N. J., 2. decembra. — Bivši ameriški poslanik v Mehiki, Dwight W. Morrow, ki je bil izvoljen za senatorja v državi New Jersey, je danes odpotoval v Washington, kjer bo junija zaprišen. Spremljal ga bo njegov tajnik A. H. Springer.

REKA SEINE STRAHOVITO
NARASLA

BOMBAY, Indija, 2. decembra. — Reka Seine je narasla za devetnajst četrtih. Pravijo, da bo začela voda sele jutri padati. Vse poplavne se ne vrši na Invalides postaji nikak promet. Po nekaterih ulicah ne more voziti niti avtomobili niti vozovi cestne železnice. Povodenje ogroža Pariz že več kot štirinajst dni.

POVODENJ V ARGENTINI

BAHIA BIANCA, Argentina, 2. decembra. — Vse velikih mališev je Colorado reka tako narasla, da je preplavila veliko ozemlja v južnem delu osrednje Argentine.

Prebivalci so pobegnili v višje ležeče kraje.

NEMIRI V INDIJI

BOMBAY, Indija, 2. decembra. —

Včeraj se je na Cable Letter na pristojbine 75 centov

SAKSER STATE BANK

2 CORINTH STREET

Telephone Barclay 0380 — 0381

SOVJETSKA INDUSTRIJA ZAOSTAJA

Obtoženi inženirji ne domnevajo, da bi Rusija nadkrilila Združene države.

MILITARISTI
SO NA DELU

Vojni tajnik je sporočil

predsedniku, da je ar-

mada pripravljena.

WASHINGTON, D. C., 2. dec.

Vojni tajnik Patrick J. Hurley je podal danes svojemu vrhovnemu poveljniku, predsedniku, sporočilo ter izjavil, da armada ni bila še nikdar iza svetovne vojne tako pripravljena kot je v sedanjem času, da se spusti v boj.

Istočasno pa je objavil tri sva-

ra, da ne bi propadla zmožnost

naše armade.

Mi hočemo dela in več plače!

Več stotine moških in žensk je od-

korakalo skozi mesto. Policija je

posegala vmes. Nekateri udeleženci

so se zabarikadirali za vrati rotov-

ža.

Več aretacij je bilo izvršenih a

nikdaj ni bil težje ranjen.

Po vsej državi se se v nedeljo pri-

petili kravali, tekmo katerih je bil

ubit en človek in ranjenih 50.

V zveznem glavnem mestu je mo-

ralna policija nastopila proti dva-

najstrem

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00	
In Kanado	\$6.00	Za pol leta	\$3.50
	\$3.00	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$8.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemni nedelj in praznikov. Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošljati po Money Order. Pri spremembni kraju naravnih, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznamo, da hitreje najde možnost.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

"MATI" JONES

V bližini zveznega glavnega mesta Washingtona je umrla po dolgotrajnem boju s smrtnjo v 101. letu starosti "mati" Jones.

Z njo se je poslovila iz življenju značilna ženska, ki je kot pristna proletarka stala vedno v prvih vrstah bojevrega se delavskega razreda.

Pokojna Mrs. Mary Harris Jones je bila rodom Irka. Njen oče je bil železničar.

V starosti sedmih let je dospela v Združene države, kjer se je v nekem samostanu izobrazila za učiteljico. Po zgneje se je poročila v Tennessee z nekim livarjem. Rodila mu je štiri otroke. Ko je bila stara sedeminideset let, ji je vzela rmena mrzlico moža in otroke.

Podala se je v Chicago, kjer je otvorila malo trgovino, pa ni imela sreče. Tekom velikega požara leta 1871 ji je vse zgorelo.

V Chicagu se je seznanila z delavskim gibanjem, kateremu se je posvetila z dušo in telesom.

Tekom velikega železničarskega štrajka je prvič nastopila kot govornica.

V vročih bojih, kojih posledica je bilo organiziranje premogarjev v Pensylvaniji in Illinoisu, je vršila pijočirsko delo.

Kot neustrašena ženska je uspešno ključovala vsem nasiljem kompanijskih najetežev.

Brez strahu se je postavila pred puške miličarjev in pomožnih šerifov, ki se niso upali nikdar sprožiti, če je bila "mati" Jones na bojišču.

Zatem se je preselila na Zapad.

V Colorado, Idaho in Montani, je načelovala organizatorjem, ki so spravljali v unijo rudarje.

"Western Federation of Miners" se mora nji zahvaliti, da so se postavili na njeno čelo možje, kot sta bila Charles H. Moyer in William D. Haywood.

Najprej je bila v vrstah socijalistične stranke, ki se ji pa ni zdelo dovolj radikalna. Dosti bolj ji je ugajala bojevita organizacija I. W. W.

Večkrat je sicer kaj storila, kar ni bilo v polnem soglasju z njenim dotedanjim delovanjem, toda vselej se je pravočasno znašla.

Malo pred smrtnjo je določila v oporoki tisoč dolarjev za Springfield United Mine Workers of America ter do stavila, "da dam s tem brez izdajalem John L. Lewisu".

"Mati" Jones bo živila še vnaprej v tej deželi kot simbol proletarske bojevitosti.

Poleg E. V. Debsa bo zavzemala častno mesto v spominu slehernega zavednega ameriškega delaveca.

INDIJSKI POLICIJSKI INSPEKTOR USTRELJEN

KALKUTA, Indija, 1. decembra. Dva mlada moška sta usmrtila policijskega inspektorja Mukherja. Atentat se je izvršil, ko je stopil inspektor iz vlaka na Chanpur postaj. Napadalca sta izginila brez sledu.

"ILUSTRACIJA" je krasen mesečnik, ki izhaja v Ljubljani. Objavlja zanimive slike iz naših krajev, lepe povesti, poučne članke s slikami, kulturni pregled, itd. Po svoji opremi in vsebin je lahko meri s sličnimi publikacijami največjih narodov. Če hočete dobiti par številki brezplačno na pogled, poslati 5 centov v znakom za poštino na naslov: Vladimír Lazetic, 82 Cortlandt Street, New York City.

SAKSER STATE BANK 22 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

posluje vsak delavnik od 8.30 dop. do 6. popoldne.

Za večjo udobnost svojih klijentov, vsak pondeljek do 7. ure zvečer.

Pozdravljamo se vsi brez izjem, te stare in stanovitne domače banke.

Iz Slovenije.

Zasačen vložilec.

Tragična smrt železničarja.

15. novembra ponoči se je posrečilo policiji arretirati nevarnega vložilca, ki je že dalje časa ogrožal varnost tujega imetja, ki pa se je značilno dosedel pred varnostno oblastjo skrivati. Pretekli dni popoldne sta prišla v gostilno Alojzije Müllerjev v Janševi ulici v Sp. Št. Škoda mlada neznanca, ki sta se pomudila v lokalni delnični izpila celca dva litra vina. Bila sta že precej v rožicah, nakar sta se poslovila, zvečer pa sta se zopet vrnila. Zvečer nista bila toliko pila, marveč sa se dolge ure potihno, vneto pogovarjala med seboj. V gostilni sta ostala do policijske ure in odsila na cesto še ma pozivatakarske Teze Planinškove. Nista pa odsila delo, temveč sta se zadrljala v bližnjem gostilni ter čakala, da so v hiši ugasnile vse luči. Okrog 1. ko je bila krog v krog ves mirno in je vladala povsod temo pa sta huščniki do Müllerjeve gostilne dve senči, ki sta se ustavili pred pritilenim oknom. Takoj nato sta pričela neznanca pri ſipi odstranjevali kit, kar pa je šlo že počasi od rok. Zaradi tega se je eden izmed običajnih krekčkmalov odločil in ſipo enostavno utri. To pa je povzročilo precejšen rotop. Zaradi živčnega ſipa so se domači zbudili in tako storilca nista zamogla odpreti okna ter zlesti v notranjost gostilniških prostorov, ki sta jih nameravala izopati. Kakor hitro sta vložilca opazila v zgornji sobi luč, sta se obrnila in hočela pobegniti. Imela pa sta smočio. Njuno početje sta namreč opazila tudi dva stražnika, ki sta prisila malo poprete po cesti. Skrila sta se za vogal ter čakala ugodne prilike, da zajameta oba nočna ptiča. Prisel se je divji lov in je eden izmed stražnikov kmalu ujel po postavi večjega tatu, dokim se je posrečilo drugemu pobegniti v neko stransko ulico in izginiti v noči.

Aretiranca sta stražnika odvedla na stražnico, kjer so dognali, da gre za 27-letnega brezposebnega delavca Ant. Žnidariča, doma iz Menga. Dopoldne so na policiji ugotovili, da je Žnidarič že včekrat predkazovan vložilec in tat, ki pa se je v Ljubljani najbrž tudi v poslednjem času baval s tativinami in vložil. Žnidarič je tako zagrizen in svetoglav ter nikakor ni hotel izpovedati, kdo je bil njegov tovaris.

Strašna smrt otroka.

Zakorce Anton in Jožef Furman iz Goljniške, fara Sv. Peter sta bila v gozd k nekemu posestniku napravili drva. Svoja dva otroka, encletno hčerko Marijo in triletno sinka Antona sta oddala v varstvo slaboumnih 23-letnih Marij Florjančičev. Ta je otroka položila v posteljo in je tudi sama odsila v bližnji gozd nabirati suhih. Kmalu po njenem odhodu se je prebudil triletni Tonček, zlezel s postelje in začel stikati po hiši. Prisel je tudi v kuhinjo, kjer je nasel užigalice. Odsel je z njimi nazaj v sobo, zlezel na posteljo ter se pričel igратi. Pri tem je vrgel gorečo vložilico na posteljo, ki se je takoj vnela in začela goreti. Videc ogenj, je fantek zbežal na prosto in se skril, na da bi mu povedal, kaj se je zgodilo.

Ko je ogenj objel že vso sobo in je bil udaril skozi streho, je opazil počasno smrt v plamenih. Njegovo trupelice so našli docela zogledeno na tlemi postelje. Proti staršem, ki jih je tragična usoda njihovega mlajšenčka že itak hudo udarila, pa je uvedeno kazensko postopanje.

Francoska letalka izginila nad Logatecem.

14. novembra bi moralna prispeti na zagrebško letališče francoska letalka Hill, ki je pristala za polet na progi Pariz-Saigon. 14. novembra dopoldne je startala v Gorici in bi moralna priti že okrog poldneva v Zagreb. Tam pa so jo zmanjšali pričakovali. Poznejša poizvedovanja so dozimala le toliko, da so jo okrog poldneva opazili v višini 2000 m nad jugoslovansko-italijansko mejo. Letalka je v smeri proti Logatcu, od tam naprej pa manjka za njo vsaka sled. Dognevajo, da je zlašla v meglo in je moralna kje zaslimo pristati. Do večera ni bilo o letalki nobenih poročil.

Dopisi.

Ridgewood, N. Y.

Pred kratkim se je vršilo prijetno gedovanje v hiši Andreja in Margarete Kecelj, 1713 Putnam Ave. Navzoči so bili Mr. & Mrs. Ignac Nakrst, Mr. & Mrs. Vincent Popović, Jerica Šoberi, Mr. & Mrs. Martin Stare z družino ter več drugih priateljev in znancev, ki se vsi iskreno zahvaljujejo za izborno posrečje.

Miza je bila tako obložena, da se je kar šibila pod raznimi jedili, pečivom, klobasami in šunkami iz Clevelandja itd. Da tudi pristne kapljice ni manjkalo, mi skoro ni treba omenjati. Da je bila zabava tem prijetnejša, je govor Franc Popović izvabljal iz svojega mehu veselja izvabljal.

Torej še enkrat hvila!

Eden navzocih.

Johnstown, Pa.

Ni moj namen prepirati se v javnosti, ker pa je pri tem prizadeta čast nekaterih oseb, vas prosim, govoriti o nekaterih oseb, ki so se moral domov naslednjega dne, a ga nihalo. Zaslišan je bil tudi železnični vodja Gostič, ki je izpovedal, da sta bila s Hermanom skupno prispevala v Mostah na Zaloški cesti st. 12. Takoj po ugotovitvi identitet je bila ostrašna smrt moža obveščena tudi Hermanova žena Rozalija, ki je izpovedala, da je bil njen mož pred odhodom v službo popolnoma vesel in ni kazal nobenih znakov otzrostnosti.

Sava odnaša rodovitno zemljo. V brežiški okolici kakih 5 km pod mestom proti hrvaški meji se razprostira lepo skupno zemljišče v premeru 90 hektarov. To zemljišče je last 56 posestnikov iz občine Miljevec. Ker pa je zemlja tik ob Savlji in je tok reke opravno v to zemljišče, je tekom zadnjih let postala vočna okrog 25 hektarov. To je lastnike občuten udarec. Zemljišče je povestni pašniški in se posestnikov bavijo v prvi vrsti z živinorejo. Posestniki prosijo za pomoč hidrotehnični oddelki v Ljubljani, ker jih zamore le nujna regulacija Save obavarovati izgube posesti.

To zemljišče je bilo razdeljeno po agrarni reformi pred štirimi leti in kar se je tedaj nekaterim posestnikom vplivalo v zemljiško knjigo za lastnino, že ni več res, ker je Sava med tem odnesla že lepe kose zemljišča.

PLOMBRANJE PLJUČ PRI SUŠICI

ISČEM STANOVANJE z hrano ali brez hrane v okolici New Yorka.

Oglasite se: — c/o Glas Naroda,
216 W. 18. St., New York, N. Y.
(3x 1.3&5)

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše

članstvo, pač pa vse Slovenci v vaši okolici.

GENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Peter Zgaga

VIŠEK ZAKONSKE SREČE.

On je bil bogat, mlad in ceden.

Ona je bila vzor lepot. Sveža ko pomladini evet.

Poročila se je z njim v zorni mladosti, stara komaj šestnajst let.

Niti za sedanjost, niti za bodočnost jima ni bilo treba skrbeti.

On je hodil v očetov urad, le zato, ker je bila moda, da mora spleteti delati, dojam je ona uslužila svoje dneve deloma v postelji, deloma na dirkališčih.

Starši so jima opremili krasno stanovanje, imela sta službenika in sploh vse kar sta poželela.

Ona je bila vesela v boljjava, dojam je postajal on zadnje čase precej zamisljen.

Zeleni veseli božični prazniki rojstniki s širokim Združenjem držav in Canade, kakor tudi vam, uredništvo Glas Naroda.

Mathias Klueckevsek.

SAMOMOR SOLASTNIKA

BRIONSKIH OTOKOV

Glavni solastnik Brionskih otokov Karel Kupelwieser

zavaj je izvabljal v zvezdovske skupnosti.

Nekaj časa sta močila, nato je

pa skočila k njemu in se kot matična zvila v njegovem naročju.

Slastno je potegnil dim iz cigarete, se zagledal v zasnežena okna ter je na haraoh pogledal po glavi.

— Ah, — je vzdihnil, — ah, ah...

— Kaj zahajuje, dragi? — ga je vprašala. In takoj je z

KRATKA DNEVNA ZGODBA

K. W. ARAMIS:

LOV NA LISICO

Ne morete dan, da bi mi gospa Angela po večkrat ne telefonirala.

Bistvo najnih pogovorov so zelo pereča vprašanja, na katera je treba nemudoma odgovoriti.

On dan, postavim, je nujno potrebovalo besedilo najmodernejšega tanga: "Pijana mi je padla o-krog vrata". Zopet drugi vpraša, če je res, da se bo premog že zopet podražil ali če je že minila nevarnost papagajske bolezni, od cesa prav za prav živi Pipkovic ali če je res že sklenjeno, da se bo prijatelj Edi ločil od svoje žene... Nedavno bi ji bil moral celo dogmati, če ima prav oni profesor, ki je v novinah oznanjal, da nas zadene še pred letošnjo zimo črnički val.

In gorje mi, če ji ne morem dati takoj potrebne informacije. Gospa Angela je takoj užalena, k sreči ne za dolgo. Čez dobro uru me napade z novim, strasno vaznim vprašanjem, kakor da se ni niti zgodilo.

Toda od zadnje nedelje, kakor da se je udrila v zemljo Naenkrat je tekoči nehal peti, nobenega vprašanja ni več.

Po pospeši Angeli se mi je skoro že tožilo. Hotel sem sam vprašati, kaj je z njo, pa sem si premislil. Težko je dobiti zvezo z njo, njen telefon je vedno zaseden.

Davi je končno telefon zopet zapeč. Iz slušalke se je začul hričav glas:

— Saj bi me niti ne spoznali, a? Kako divno govorim, a? Že peti dan lovim lisico.

— Kaj? Na lov hodite? In celo na lisico? Kam pa, če smem vprašati?

— Častna beseda! Po vsem mestu lovim lisico.

— Živo lisico?

— Ne norčuje se iz mene, potrebiš! Lisico vendar... tako, ki se orije okrog vrata. Kupiti poštano lisico ni taka igrača kakor napisati humrsko.

— Seveda, seveda. Oprostite, prosim...

— No, vidite. Nimate pojma, kako sem se nabegala. In vsa prehajanje sem že.

— No, ali jo že imate, to preklicano lisico?

— Kaj se! Saj niti ne vem, če jo sploh dobim...

— Da bi se kaj takega v Varšavi ne dobljio? Neverjetno!

— Vi ste pa res tepeč. In to naj bo pisatelj! Ne, da bi se ne dobla, toda kupiti jo je težko. Tri dni sem bivala, da sem obhodila vse trgovine in se informirala o cenu. To je vendar važno, mar ne?

— Seveda je. Zelo praktični ste.

— Hvala za priznanje. Povem vam pa, da te tisice naširž ne bom dobita.

— Toda za boga, zakaj takoj tak pesimizem?

— Danes sem že temeljito pou-

NAJAVAŽNEJŠI ZGODOVINSKI DOGODKI

Ameriški list "Forum" se je obrnil na mnoge odične može s prošnjo, naj mu navedejo 12 zgodo-vinskih dogodkov, ki so po njihovem mnenju odločilno vplivali na razvoj zgodovine. Odgovorili so zamenkrat samo Henryk van Loon in H. G. Wells. Henryk van Loon navaja naslednjih 12 najvažnejših zgodovinskih dogodkov:

1. Leta 2200 pred Kr. izdaja za-konika kralja Hammuratisa, kralja prve babilonske dinastije. Ta za-konik je najstarejša priča praktične pravne vede.
2. Leta 490 pr. Kr. maratonska bitka, v kateri se je odločila usta Europa, ki je postal svobodna, a bi bila sicer vazal Azije.
3. Leta 323 pr. Kr. smrt Aleksandra Velikega.
4. Leta 202 pr. Kr. bitka pri Zami, kjer je padla odločitev o go-spodstvu Rima nad Kartago.
5. Kristusovo rojstvo.
6. Leta 622. leta selitve Moha-medova iz Mekke v Medino, začetek islamskega koledarja.
7. Leta 1354, ko se je prvič rabil srednjodnevnik.

8. Leto 1517, nastop v Wittembergu, kjer je bilo pribitih na vrata grajske kapele 95 tez.
9. Leto 1683, osvobojenje Dunaja od Turkov.
10. Leto 1769, James Watt je izumil parni stroj.

11. Smrt Mirabeaua, ki je bil edini mož, ki bi bil po Loonovem mnenju lahko reisli francoski prestol.
12. Za najvažnejše leto naše dobe je priznava Loon leta 1917, ko je padla v Rusiji vlada Kerenskega.

USODA PISATELJSKIH NAGRAD

Kakor poročajo listi, čaka letosnjega nosilca Noblove nagrade za leposlovje, ameriškega romanopisca Sinclairja Lewisa neprjetno pravda. Pisatelj je ločen od svoje žene, ki je navest, da bo nje ločeni so-prog prejel znatno nagrado, tako podvezela vse potrebo, da naper-tožbo zoper njega za povisanje ali-mencija prispevka. Ženica zahteva sedaj tisoč dolarjev mesečno in karor je v Ameriki sploh navada, ki bo sodišče naširž ustreglo in pisatelj bo moral deliti za-sljušeno nagrado. Casopisi ome-jo pri tej prilikli primer nekega francoskega pisatelja, ki mu je francoska akademija priznala na-grado sto tisoč frankov. V tem pri-meru se sicer ni oglašila kaka žen-ka, pač pa se je vzdignila celo-jata krokarev-upnikov, ki so pes-nika ogulili za zadnji frank. Pevcu vedno sreča laže.

Upam, — zaključuje Hansoni svoje pismo, — da bo občinstvo v bodoči bolj previdno z berači in da bo našlo kak drug način, kako po-pomagati sironamom, ki so po-moci res potreben. Doslej so pob-aši resničnim reverežem namenjeno miločino navadno spretni sleparji. Celo onim beračem, ki niso ta-ko srečni, da bi lahko stali in be-rači na prometnih križiščih, se godi bolje kakor navadnim delav-cem, posebno če so brezposejni. A tekih imamo v Angliji zdaj na milijone.

Upam, — zaključuje Hansoni svoje pismo, — da bo občinstvo v bodoči bolj previdno z berači in da bo našlo kak drug način, kako po-pomagati sironamom, ki so po-moci res potreben. Doslej so pob-aši resničnim reverežem namenjeno miločino navadno spretni sleparji. Celo onim beračem, ki niso ta-ko srečni, da bi lahko stali in be-rači na prometnih križiščih, se godi bolje kakor navadnim delav-cem, posebno če so brezposejni. A tekih imamo v Angliji zdaj na milijone.

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

BERAČENJE NAJBOLJIŠI POKLIC

V Liverpoolu je izvršil te dni samomor Gilbert Hansom, o katerem se je šele po smrti zvedelo, da je bil berač po poklicu. Zapustil je pisno, v katerem pravi, da je sege po samomorilnem orozju zato, ker je bil že sit dvojnega življenga. V pismu pravi med drugim: "Celi: 10 let sem bil poklicni berač. Iz lastne izkušnje vem, da je beračenje v Angliji zdaj eden najboljših poklicov."

Hansom je živel s svojo nevesto v dobrih gmočnih razmerah in ji prikrival svoj pravni poklic. Beri-čni ni po Liverpoolu, temveč po Manchesteru, kamor se je vozil vsak teden trikrat. V pismu omenja tu-dijo iz tezje in pravi: "Zbirali smo se v neki restavraciji, kjer smo se pripravljali na pohod po mestu. Eden mojih prijateljev si je na hi-ruški roki sesil iz cunji razcapano obliko, na katero je obesil tablico z napisom, da se je udeležil sve-tevne vojne in da živi sedaj v strašni berti. Ker ni bil obrut, je vzbuz-ji se večje sočutje. Vsak dan je priverbačil vsaj en funt (\$4.85). — Drugi moj prijatelj, ki ima samo eno roko, je priverbačil v eni restavraciji okrog 50 šilingov."

Hansom omenja v pismu še enega beračkega magnata, ki hodi s psom in nosi črna očala, da bi ljudje misili, da je slep. Pol ure priveraci ta mož do 16 šilingov. Resnični berač, ki se omejuje samo na beračenje pred gledališčem, ima nad en fant dnevnih dohodkov. — Med londonskimi berači je celo magnat brez rok ki priverbači toliko, da se vozi v krasnem avtomobilu in da lahko preživi vsako leto počitnice v Parizu.

Upam, — zaključuje Hansoni svoje pismo, — da bo občinstvo v bodoči bolj previdno z berači in da bo našlo kak drug način, kako po-pomagati sironamom, ki so po-moci res potreben. Doslej so pob-aši resničnim reverežem namenjeno miločino navadno spretni sleparji. Celo onim beračem, ki niso ta-ko srečni, da bi lahko stali in be-rači na prometnih križiščih, se godi bolje kakor navadnim delav-cem, posebno če so brezposejni. A tekih imamo v Angliji zdaj na milijone.

Upam, — zaključuje Hansoni svoje pismo, — da bo občinstvo v bodoči bolj previdno z berači in da bo našlo kak drug način, kako po-pomagati sironamom, ki so po-moci res potreben. Doslej so pob-aši resničnim reverežem namenjeno miločino navadno spretni sleparji. Celo onim beračem, ki niso ta-ko srečni, da bi lahko stali in be-rači na prometnih križiščih, se godi bolje kakor navadnim delav-cem, posebno če so brezposejni. A tekih imamo v Angliji zdaj na milijone.

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

"... Ratifikacija italijanske meje se mora izvršiti samo na podla-gi jasno definiranega narodnega lastništva."

Italijanska vlada je v svojem memorandumu odgovorila na besede Woodrowa Wilsona, sledete:

Čarovniško zlato.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.
Za Glas Naroda priredil G. P.

23

(Nadaljevanje.)

Izvedela je z vprašanjem, kaj mu manjka. Ni pa ji ušlo, da je bil Sonfeld, kljub svoji čedni zunanjosti, Juti nič drugega kot zanimiv družbenik.

Seveda se je Sonfeld skrbno varoval izdati svoje namene v njegovi izvraženosti.

Naslednjega dne je prijela mati Goetza za rokav.

— Najprva ti prinašam srčne pozdrave od Jute. Bila sem namreč v gradu. Prinašam ti tudi sporočilo, da ti ni treba biti ljubosumen na Sonfeda. To je slepar, katerega je Juta že davno pregledala. Na njegovem lepoti najdeš toliko dopadjanja, kot kipar na sohi leptiga Adonisa. To je vse. Moj dragi fant, ta veterjanik ti nikdar ne more postati nevaren! Zato te ima Juta prečrada. — All izumre!

Goetz je poljubil svoji materi prisreno roko.

— Tvoje zaupanje lahko prešavlja gore, draga mati!

Mati se mu je nasmehnila.

— Ce ti to nezadostuje, potem sem že zadovoljna.

Goetz je postal v resnici mirenski.

Razventega pa je nastopil sedaj čas žetve in ni imel časa, da bi se učkal brezpoldnim razmisljanjem.

Kadar sta prišli Juta in gospa Sterneck v Gerlachhausen, je bil on ponavdaj po poju.

Oba mlada človeka sta se videla v teh dnevnih skrajno poredkih.

Skoro trije tedni so potekli izza časa, ko je dospel Herbert Sonfeld v Ravenau.

Zagovljajal je Juti sleherni dan, da je to najlepši čas njegovega življenja.

Eč se je vracal s tenis-prostora, katerega je pustila Juta napraviti v parku Gospa Sterneck ju je že čakala pri čajni mizici na verandici.

Juta je zavzela prostor in Sonfeld ji je položil sal krog vratu. Hotela se je zahvaliti.

— Meni je dosti gorko, hvala vam!

— Vroči ste in lahko se prehladište pri najmanjši sapici. Jaz ne more dovoliti, da bi se prehladila. Ohranite sal, meni na ljubo!

Spremljal je te besede z vročim, proščnim pogledom. Juta je bila že vajena ter pogled v ter ostala njemu nasproti precej neprisiljena. Smejhaje je obdržala sal ter pogledala k gospoj Sterneck.

— Pustim se tiranizirati od vašega gospoda nečaka z njegovo skrbjo, draga gospa Sterneck!

Dolly je namerila nežen pogled na Sonfeda.

— Zelo skrben je ter obziren. Že kot otrok je bil tak!

Herbert je poljubil teti roko.

— Vedno si me precenjevala, teta!

Juta je zrla zamisljena na oba. Kako rada je imela, če sta se tako rada dobro imela!

Po čaju se je poslovil Herbert.

— Vi ste strašno pridni, gospod Sonfeld. — je rekla Juta sмеje.

Poliubil ji je roko.

— Se nikdar mi se ni tako težko zdelo kot ravno tukaj. Tukaj imam velo prijetno družbo, in ukvarjati se s suhoperanno knjižnino modrostjo, to je skrajno mučno. Sila pa me priganja k temu. Vi reste, da moram stremeti za tem, da dosežem svoj cilj!

— Vi delate prav. — je rekla. — Mož mora delati, in stremeti, če hoče kaj vejeti.

Zahvalil se je s pogledom zavojevalca.

— Če bom enkrat zopet v Berlinu, v svoji skromni sobici, bo živel spomin na grad Ravenau kot pravljčni grad. Spomnil se bom tudi vas kot najlepše in dobre pravljične princesine, ki je blodila po gradu ter mi mešala možgane s svojim smejhajem.

Prekinil je sumeg sebe, kot prevzet od ganutja ter hitro odšel.

Juta je zrla za njim, nekoliko presenečena.

All je bila to resnica ali šala?

Ker ni bila vajena takih komplimentov, jih ni znala presoditi po njih pravni vrednosti.

Zapazila je tudi naenkrat, kako se je Sonfeld naenkrat sklonil ter pobral trak, katerega je izgubila. Prestrašena je zrla naprej ter videla, kako je navidezno neopažen, pritisnil ta trak na usta ter ga poljubil.

Kaj naj si misli o tem?

Dolly von Sterneck ni pustila iz svojih oči niti najmanjšega dozgoda tega prizora.

Zadovoljno je videela, kako je Juta zardela.

Seveda se je delala, kot da ne zapazi ničesar in rekla je cez nekaj časa pohevno:

— Kontesa, jaz sem hotela že davno nasloviti na vas neko vprašanje. Sedaj pa sem prislil v temu. Ne smete pa mi zameriti, če se vam bom zdelo malo diskretna!

Juta se je vprašala obrnila nanjo.

— Prosim zelo, kaj hočete vedeti, gospa Sterneck?

Ta je poletila roki na mizo ter zapicila oči v Juto s čudno gorečim pogledom, kot da se bori proti velikemu ginjenju:

— Zakaj ne govorite nikdar o svoji materi?

Juta se je stresla ter nahalko obledela.

— Kako prideš do tega vprašanja?

Dolly je globoko vdihnila.

— Ker sem ga težko pogrešala. Vi govorite o svojem starem očetu, o očetu, — a nikdar o materi!

Juta je jokala stinsila roki skupaj.

— Kako prideš do tega?

Dolly se je sklonila naprej ter zrla globoko v oči Jute.

— Ker sem poznala vašo mater!

Juta je skočila po konci ter zrla na govornico.

Rdečica in bledica sta se izmenjavali na njenem obrazu. Pritisnila je roko na sreco.

— Vi ste poznali mojo mater? In to mi poveste šele sedaj? — je vskliknila z napol zadušenim glasom.

— Nisem si drznila prej govoriti o tem, ker nisem vedela če vam bo to prijetno ali ne.

Juta je omahnila nazaj na stol.

— Meni neprjetno? Meni, ki tako hrepenim izvedeti kaj o moji materi?

Z razpaljenimi lici se je sklonila naprej ter prijela roki gospo von Sterneck.

— Draga, — ali je res, da ste poznali mojo mater? — je vprašala roteče.

Dolly je pobožala njeni drhteči se roki.

— Da, otrok, tako dobro, kot poznam samo sebe. Poznam tudi njeni žalostno povest!

Juta se je približala ter jo objela.

— Pripovedujte mi vse, kar reste o nji, draga. Ne zamolcite niti ene besede. Vedno vam bom hvaljevala. Pomislite, jaz sem oboževala svojo mater kot prikazen. Nikdo pa ni mogel ali hotel govoriti o njej. Ali je bila doba in lepa? — Da je bila lepa, to vem, a drugega ničesar kot to, da je moj starci oče sovražil ter bil hud nanjo.

(Dalje prihodnjih.)

MEMORANDUM

(Nadaljevanje s 3. strani.)

cijah in organizacijah; mi ki smo smatrani in sprejeti v političnem življenju enakopravnemu turojenju državljani; mi, ki smo češče poklicani, da pokažemo ameriški javnosti svojo kulturo, še posegi in tradicije; mi, ki smo smatrani in sprejeti v političnem življenju enakopravnemu turojenju državljani; mi, ki znamo ceniti in spoštovati demokracijo, svobodo in človečanstvo ameriškega naroda, vlade in zakonov, ne moremo več biti brezbržni, ko se postopa z našimi rojaki v Italiji na tako avtokratičen, barbarški in brutalen način, ko se tepta njih človeške pravice, ko se jih smatra za pleme brez kulture ter skoraj brez jezika in narodnosti, ko so vendar član 200 milijonskega slovanskega naroda s svojo lastno kulturo in zgodovino. Čut bratstva in krvne vezi ter čut človečnosti nam veleva, da opozorimo ameriško v svetovno javnost, da se živi v severni Italiji ob Jarantu slovenski in hrvatski narod, na zemlji, ki je bila stolnja njegova last, ki pa je pod fašistično diktaturo postal brezpravna masa, ki se ga tepe, zapira, raznarojuje, uničuje moralno in fizično. Ta čut ram tudi veleva, da se spomnimo v istem smislu tudi nemškega naroda v Tirolah, ki je izpostavljen enakopravnim enakim sikanam.

Ameriško časopisje je prineslo poročilo o eksekuciji štirih žrtv z dne 7. septembra 1930, ki žali čut in naš narodni ponos, ko so dejali, da so te štiri žrtve "teroristi" in "banditji". Mi vemo, da so ta poročila fašističnega izvora, in želim, da ameriško časopisje, ki je principijelno proti vsakemu terorizmu, izve resnico ter razbremeni Slovence v Hrvate težke obtožbe.

V staro Avstro-Ogrski, kjer niso imeli Slovani veliko pravic, se ni nikdar slisalo o kakih "teroristih" in "banditih". Bili so mirni in zakon upoštevajoči. Kako to, da so sedaj ti mirni krotki Slovenci in Hrvati postali v kraljevini Italiji naenkrat taki "teroristi" in "atenatorji" in "kriminalci"? Koliko "teroristov", "atenatorjev" in "kriminalcev" Slovenev in Hrvatov se nahaja v ježah v svobodnih Zedinjenih državah? Kolikor je nam znano niti stoti del enega procenta. Če so postali v Italiji to, kar se jih dolži, kar pa mi absolutno ne verjamemo, zakaj so postal? — Ker se jih hoče popolnoma uničiti narodno, kulturno in gospodarsko; ker se jih blica s skorajponi; ker se jih uničuje in uporašča moralno in fizično; ker se bore proti nasilju in nasilni smerti; ker hočejo živeti. Še žival se zoperstavi svojemu mučitelju. Ali naj zahtevamo od človeškega bitja, ki ima um in dušo, da se pusti trpinčiti od sočloveka-mučitelja, ne da bi izustil protest?

Nasi rojaki v Italiji ne morejo digniti protesta proti fašizmu, ker to bi pomenilo za nje smrtno muke in končno smrt; njih protesti ne pridejo na mesta, kjer bi morali dobiti zaščite in zaščito. Zato pa si jemljo pravico zagovarjati in zaščiti teh bednih, do krvi, kosti in mozga prebičanih rojakov mi, svobodni ameriški Jugoslovani, državljanji svobodne republike Severne Amerike ter apeliramo na ameriški narod, vlado in časopise, na svetovno časopisje in kulturne države, na svetovno človečanstvo, da ne usmili teh naših rojakov, ki so brez zaščite prepuščeni fašizmu, ki tepta njih pravice. Apeliramo na one sinove, nekdaj demokratične in liberalne Italije, ki imajo v svojih srcih čut pravice in človečanstva, katere tako isto pregaža fašistična vlada, da se zavzamejo v besedi in dejanju za te nesrečne sodržavljane. 12 let trape Slovenci in Hrvati najstrašnejše muke. Ali bo svetovna civilizacija dovolila, da se umori 500.000 Slovencev in Hrvatov? Ali bo Liga narodov dopustila, da pogine teh 500.000 Slovencev in Hrvatov na nasilne smrti? Drzemo si, v ogledu nezaslišnih kritic, ki se gode manjšim narodom v Italiji, posebno Slovencem in Hrvatom, ponoviti.

— Gospod von Sterneck, — je vprašala roteče. — Dolly je poletila roki na mizo ter zapicila oči v Juto s čudno gorečim pogledom, kot da se bori proti velikemu ginjenju:

— Zakaj ne govorite nikdar o svoji materi?

yanov: najodločnej protestiram proti že izvršeni eksekuciji štirih slovenskih mladeničev; protestiram proti izvajanju Jugoslavije od strani fašistične vlade Italije, katero izvajanje bi moglo povzročiti novo svetovno vojno; protestiram proti sistematičnemu raznorodovanju in končno protestiram proti Rapalski pogodbi, s katero se je izročil nad pol milijona Slovencev in Hrvatov absolutni narodni smrti in oblasti fašističnega terorizma.

Jugoslovani, zbrani na tem protestnem shodu, zastopajoč ves jugoslovanski narod v Zedinjenih državah, apeliramo na vlado Zedinjenih držav, da postopa z našimi rojaki v Italiji na tako avtokratičen, barbarški in brutalen način, ko se tepta njih človeške pravice, ko se jih smatra za pleme brez kulture ter sodržljave; pozivamo Ligo narodov in najvišji tribunal svetovnega razsodnišča, da prisili fašistično vlado kraljevine Italije k temu, da izpolni svoje obljube, katere je dala Slovencem in Hrvatom, svojim manjšinskim narodom in Ligom narodov, da bo upoštevala pravice anektiranih narodov, jim dala narodno in kulturno avtonomijo ter jih smatra enakovrednim svojim državljanom. Mi, ameriški Jugoslovani zahtevamo, da naše življenje v Italiji ne bo več več kot narodno in kulturno avtonomijo in enakopravnost z drugimi narodami!

Ta memorandum je bil sprejet na javnem ljudskem shodu v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu, Ohio, U. S. A. on 28. septembra 1930.

(Fečat Narodne Obrane)

Potpisi eksekutive in odbora za resolucije in memorandum.

Zgoraj naveden memorandum je sedaj v reviziji pri Press Bureau, in kakor hitro ga bo odbor nazaj, bo dal istega v tisk, na to pa ga razposil na vse vlade, ki imajo svoja poslanstva v Zedinjenih državah. Ligi narodov in odboru Narodnih narodov, v obdobju v kraljevini Italiji naenkrat taki "teroristi" in "atenatorji" in "kriminalci"? Koliko "teroristov", "atenatorjev" in "kriminalcev" Slovenev in Hrvatov se nahaja v ježah v svobodnih Zedinjenih državah? Kolikor je nam znano niti stoti del enega procenta. Če so postali v Italiji to, kar se jih dolži, kar pa mi absolutno ne verjamemo, zakaj so postal? — Ker se jih hoče popolnoma uničiti narodno, kulturno in gospodarsko; ker se jih blica s skorajponi; ker se jih uničuje in uporašča moralno in fizično; ker se bore proti nasilju in nasilni smerti; ker hočejo živeti. Še žival se zoperstavi svojemu mučitelju. Ali naj zahtevamo od človeškega bitja, ki ima um in dušo, da se pusti trpinčiti od sočloveka-mučitelja, ne da bi izustil protest?

Nasi rojaki v Italiji ne morejo digniti protesta proti fašizmu, ker to bi pomenilo za nje smrtno muke in končno smrt; njih protesti ne pridejo na mesta, kjer bi morali dobiti zaščite in zaščito. Zato pa si jemljo pravico zagovarjati in zaščiti teh bednih, do krvi, kosti in mozga prebičanih rojakov mi, svobodni ameriški Jugoslovani, državljanji svobodne republike Severne Amerike ter apeliramo na ameriški narod, vlado in časopise, na svetovno časopisje in kulturne države, na svetovno človečanstvo, da ne usmili teh naših rojakov, ki so brez zaščite prepuščeni fašizmu, ki tepta njih pravice. Apeliramo na one sinove, nekdaj demokratične in liberalne Italije, ki imajo v svojih srcih čut pravice in človečanstva, katere tako isto pregaža fašistična vlada, da se zav